

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Αθήνα, 26 -6-2017

ΑΤΟΜΙΚΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ: 162 /2017

Της Ελένης Σβολοπούλου, Νομικού Συμβούλου του Κράτους.

Αριθ. Εγγράφου ερωτήματος: ΥΠΠΟΑ/ΓΔΟΥ/ΔΠΟΔΤΠ/ΤΕΜ/229234/21355/12380/4879/19-6-2017 της Γενικής Δ/σης Οικονομικών Υπηρεσιών, Δ/ση Προϋπολογισμού και Οικονομικής Διαχείρισης Τομέα Πολιτισμού, Τμήμα Εκκαθάρισης Μισθοδοσίας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται αν στους «αναγκαίους κληρονόμους» της διάταξης της παραγράφου 8 του άρθρου 55 του π.δ.410/1988 περιλαμβάνονται τα αδέρφια του θανόντος.

1. Το π.δ/μα 410/1988 «Κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο των διατάξεων της κειμένης νομοθεσίας, που αφορούν στο προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου του Δημοσίου, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των λοιπών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου» (Φ.Ε.Κ. Α'191) ορίζει στο **άρθρο 55** (πρώην άρθρο 49 Ν.993/1979, ΦΕΚ. Α' 281) ότι: «1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου αυτού, η αποζημίωση λόγω απόλυσης ή καταγγελίας της σύμβασης εργασίας από την υπηρεσία καθορίζεται ως εξής: α)(...), β)(...) 2. Ο υπολογισμός της αποζημίωσης γίνεται με βάση τις τακτικές αποδοχές του τελευταίου μήνα με καθεστώς πλήρους απασχόλησης (...)3. (...), 4. Το προσωπικό του Δημοσίου και των Ν.Π.Δ.Δ. που δεν υπάγεται για τη χορήγηση σύνταξης στην ασφάλιση του Δημοσίου, όταν συμπληρώσει τις προϋποθέσεις για τη λήψη πλήρους σύνταξης γήρατος, μπορεί να αποχωρεί από την υπηρεσία

λαμβάνοντας το επικουρικά ασφαλισμένο το 40% και το μη επικουρικά ασφαλισμένο το 50% της αποζημίωσης που ορίζεται από την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού (...). **8. Αν η σύμβαση εργασίας ορισμένου ή αόριστου χρόνου διήρκεσε πάνω από ένα έτος και λυθεί με το θάνατο του προσληφθέντος, καταβάλλεται στους κατά τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα **αναγκαίους κληρονόμους του, με εξαίρεση τα ενήλικα τέκνα, το 50% της παραπάνω οριζόμενης αποζημίωσης. Της αποζημίωσης αυτής δικαιούνται και τα ενήλικα τέκνα, εφόσον φοιτούν σε δημόσια ή αναγνωρισμένη σχολή ή ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα και δεν έχουν υπερβεί το 25ο έτος της ηλικίας τους. Τα θήλεα τέκνα δικαιούνται της παραπάνω αποζημίωσης ανεξάρτητα από ηλικία, εφόσον είναι άγαμα και δεν εργάζονται.**** 9.. 10.

Εξάλλου, στο άρθρο **1825 του Α.Κ** ορίζεται: «Οι κατιόντες και οι γονείς του κληρονομούμενου, καθώς και ο σύζυγος που επιζεί, οι οποίοι θα είχαν κληθεί ως εξ αδιαθέτου κληρονόμοι, έχουν **δικαίωμα νόμιμης μοίρας στην κληρονομία**. Η νόμιμη μοίρα είναι το μισό της εξ αδιαθέτου μερίδας. Ο μεριδούχος κατά το ποσοστό αυτό μετέχει ως κληρονόμος».

2. Κατά την έννοια των παρατεθεισών διατάξεων την ως άνω αποζημίωση λαμβάνουν οι υπάλληλοι, με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου στο Δημόσιο, όταν αποχωρούν από την υπηρεσία. Σε περίπτωση που ο υπάλληλος αποβιώσει πριν αποχωρήσει από την υπηρεσία του και ενόσω διαρκεί αυτή, το δικαίωμα απόληψης του 50% της παραπάνω οριζόμενης αποζημίωσης αποκτούν οι αναγκαίοι κληρονόμοι αυτού κατ' άρθρο 1825 του Αστικού Κώδικα, δηλαδή οι **κατιόντες, ο επιζών σύζυγος και οι γονείς του θανόντος** (εφόσον θα είχαν κληθεί ως εξ αδιαθέτου κληρονόμοι και οι οποίοι έχουν δικαίωμα νόμιμης μοίρας στην κληρονομία), από τους κατιόντες δε μόνο τα ανήλικα τέκνα και κατ' εξαίρεση μόνο τα ενήλικα, αν φοιτούν σε αναγνωρισμένη σχολή και δεν έχουν υπερβεί το 25ο έτος της ηλικίας τους, καθώς και τα θήλεα τέκνα εφόσον είναι άγαμα και δεν εργάζονται (ad hoc 190/2011 Ε.Σ(Πραξη-Τμ.Ι). Όπως δε έχει κριθεί καθ' ερμηνεία του άρθρου 49 του ν. 993/1979 (το οποίο μετά την κωδικοποίηση αριθμείται ως άρθρο 55 του π.δ. 410/1988) η αποζημίωση, που καταβάλλεται στον απασχοληθέντα με σχέση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου εργασίας στο Δημόσιο, τους ΟΤΑ και τα λοιπά ΝΠΔΔ λόγω απόλυσής του ή λόγω καταγγελίας της σύμβασης εργασίας (ΣτΕ 1083/1988, ΣτΕ 2076/1998), δεν αποτελεί ασφαλιστική παροχή διότι δεν συναρτάται με την ύπαρξη ασφαλιστικής σχέσης, αλλά αποτελεί αποζημίωση προνοιακού χαρακτήρα (πρβλ. ΣτΕ 2760/1999), άλλως ενίσχυση

(πρβλ. ΣτΕ 4292/1998) η οποία χορηγείται μετά την απομάκρυνση του υπαλλήλου από την υπηρεσία του. Συνακόλουθα, και η αποζημίωση, η οποία καταβάλλεται στους κληρονόμους του θανόντος υπαλλήλου σε περίπτωση που εκείνος αποβιώσει πριν αποχωρήσει από την υπηρεσία του και ενόσω διαρκεί αυτή, αποτελεί ομοίως αποζημίωση προνοιακού χαρακτήρα, το δικαίωμα δε προς απόληψη της χρηματικής αυτής αποζημίωσης (η οποία υπολογίζεται στο μισό της δικαιούμενης από τον υπάλληλο) έχουν οι αναγκαίοι κληρονόμοι αυτού κατά τον Α.Κ., δηλαδή κατ' άρθρο 1825 του Α.Κ. οι κατιόντες, ο επιζών σύζυγος και οι γονείς του θανόντος (εφ' όσον οι τελευταίοι τούτοι θα καλούνταν ως εξ αδιαθέτου κληρονόμοι), από τους κατιόντες δε μόνο τα ανήλικα τέκνα αυτού και, κατ' εξαίρεση, από τα ενήλικα τέκνα εκείνα που φοιτούν σε αναγνωρισμένη σχολή και δεν έχουν υπερβεί το 25ο έτος της ηλικίας τους ή οι θυγατέρες, εφόσον είναι άγαμες και δεν εργάζονται. Τούτο δε, διότι το δικαίωμα προς απόληψη της εν λόγω χρηματικής αποζημίωσης «των αναγκαίων κληρονόμων» **δεν περιλαμβάνεται στην κληρονομία του θανόντος υπαλλήλου, καθώς περιέρχεται στα ως άνω δικαιούμενα πρόσωπα απευθείας από το νόμο, χωρίς να διέλθει από την κληρονομία του**, πρόκειται δηλαδή για εξ ιδίου δικαίου παροχή (πρβλ. ΑΠ 151/1981, ΝοΒ 29/1379, ΑΠ 111/1973, ΝοΒ 21/877), τη δικαιούνται δε τα πρόσωπα αυτά, ακόμη και σε περίπτωση που προβούν σε αποποίηση της κληρονομίας.

3. Στην υπό κρίση υπόθεση από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα: Η υπ' αριθμ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΔΥΗΔ/ΔΔΑΑΔ/ΤΔΑΔΤΠ/18724/2573/2335/2054/24-2-2016 απόφαση καθορισμού αποζημίωσης του αποθανόντος κ. Παπαδόπουλου Δημήτριου του Περικλή, τέως υπαλλήλου του ΥΠΠΟΑ με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ορίζει ότι στις 18/11/2015 διαπιστώθηκε η αυτοδίκαιη λύση της σύμβασης εργασίας του λόγω θανάτου. Ομοίως ορίζει ότι σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 49 του ν. 993/79, όπως κωδικοποιήθηκε με το άρθρο 55 του Π.Δ 410/88, το ύψος της αποζημίωσης που θα καταβληθεί στους κατά τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα νόμιμους κληρονόμους καθορίζεται σε ποσοστό 50% επί του ποσού που αντιστοιχεί στις αποδοχές 15 μηνών, με βάση τις αποδοχές του τελευταίου μήνα εργασίας του και με καθεστώς πλήρους απασχόλησης. Βάσει της ανωτέρω απόφασης, η υπηρεσία με το αριθμ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΟΥ/ΔΟΔ/ΤΕΜ/84033/10984/8034/2644/17-3-2016 έγγραφό της διαβίβασε τα σχετικά δικαιολογητικά στην τότε Υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου

του ΥΠΠΟΑ, προκειμένου να εκδοθεί χρηματικό ένταλμα πληρωμής στο όνομα των νόμιμων κληρονόμων, δηλαδή στις αδερφές του αποθανόντος κ. Παπαδοπούλου Ευρυδίκη και κ. Παπαδοπούλου Ραλλού, οι οποίες αποτελούν τους μόνους πλησιέστερους συγγενείς σύμφωνα με το σχετικό πιστοποιητικό. Το ανωτέρω ένταλμα με τα σχετικά δικαιολογητικά επεστράφησαν αθεώρητα από την Υπηρεσία Επιτρόπου του ΥΠΠΟΑ διότι σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 7 Πράξη της Επιτρόπου η αποζημίωση αυτή καταβάλλεται στους αναγκαίους κληρονόμους, όπως ορίζει η σχετική διάταξη του άρθρου 55 του Π.Δ 410/1988, δηλαδή στους κατιόντες, γονείς και επιζώντα σύζυγο, οι δε φερόμενες ως δικαιούχοι αδερφές του αποθανόντος δεν δικαιούνται της ως άνω αποζημίωσης. Ωστόσο, και παρά το γεγονός ότι οι ενδιαφερόμενες ενημερώθηκαν με το υπ' αριθμ. ΥΠΠΟΑ/Γ ΔΟΥ/ΔΠΟΔΤΠ/ΤΕΜ/ 155714 / 19062/ 4166/ 4169/ 26-5-2016 έγγραφο της υπηρεσίας για την επιστροφή των δικαιολογητικών και τη σχετική Πράξη της Επιτρόπου, υπέβαλλαν εκ νέου σχετική αίτηση με την οποία ζήτησαν την επανεξέταση του αιτήματός τους υποστηρίζοντας ότι δικαιούνται τη σχετική αποζημίωση ως οι μόνες κληρονόμοι του αποθανόντος. Κατόπιν αυτού, η ερωτώσα υπηρεσία ζητά να της γνωρίσουμε εάν στους «αναγκαίους κληρονόμους», που αναφέρει η σχετική διάταξη του άρθρου 55 του Π.Δ 410/88, περιλαμβάνονται και τα αδέρφια του θανόντος.

Απάντηση

4. Με βάση τα προεκτεθέντα και την υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών στις εφαρμοστέες διατάξεις του π.δ. 410/1988, λαμβανομένων υπόψη και των νομολογιακών παραδοχών, η απάντηση που πρέπει να δοθεί στο τιθέμενο ερώτημα είναι ότι στους «αναγκαίους κληρονόμους» της διάταξης της παραγράφου 8 του άρθρου 55 π.δ.410/1988 δεν περιλαμβάνονται οι αδερφές του θανόντος, έστω κι αν είναι οι μοναδικοί πλησιέστεροι συγγενείς αυτού, και κατά συνέπεια αυτές δεν δικαιούνται την αποζημίωση.

Η γνωμοδοτούσα
Ελένη Σβολοπούλου
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

